

**Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се
предлаже**

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Са аспекта енергетске ефикасности релевантан показатељ јесу уштеде енергије које се могу исказати као уштеде примарне или финалне енергије.

Закон о ефикасном коришћењу енергије дефинисао је одређене циљеве али за поједине циљеве није могуће квантификовати утицај енергетске ефикасности на њихову реализацију јер енергетска ефикасност није једини елемент који утиче на њихово остваривање већ она само доприноси њиховом остварењу.

1) повећање сигурности снабдевања енергијом и њено ефикасније коришћење;

Повећање сигурности снабдевања енергијом се реализује пре свега кроз смањење потреба за потрошњом енергије и енергената. Према извештају датом у оквиру 3. АПЕЕ мерама енергетске ефикасности је реализована уштеда енергије у периоду од 2010- до 2015. године процењена на 0,37Мтое. Према прелиминарним проценама, урађеним за 4. АПЕЕ, који је у фази израде, уштеда финалне енергије за 2018. годину ће премашити 0,6 Мтое.

2) повећање конкурентности привреде;

Министарство рударства и енергетике не располаже подацима нити методологијом на основу којих се може квантификовати повећање конкурентности као резултат унапређења енергетске ефикасности, међутим, евидентно је да се са смањењем потрошње енергије, које је резултат повећања енергетске ефикасности, за исти обим производње повећава конкурентност привреде.

3) смањење негативних утицаја енергетског сектора на животну средину;

Смањење потрошње енергије и енергената је у директној вези са смањењем емисије штетних гасова и гасова са ефектом стаклене баште (нарочито CO₂). Смањење емисије CO₂, на основу уштеда енергије, зависно од енергента, крећу се од 0,0098 kg/kWh до 1,099 kg/kWh. Министарство приликом извештавања о спровођењу АПЕЕ не прати уштеде енергије према енергентима па на основу тих података није могуће одредити остварено смањење емисија CO₂. Међутим, у Програму остваривања стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017. до 2023. године прорачун пројектованог нето смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште због повећања енергетске ефикасности у сектору потрошње енергије извршен је на основу разлике у потрошњи за два сценарија из Стратегије енергетике: референтни и

сценарио са применама мера енергетске ефикасности. Пројектовано нето смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште због примена мера енергетске ефикасности у 2030. години износи 6.669,548 Gg CO₂eq. То чини око 81% намераваног национално одређеног доприноса за 2030. годину.

Реализацијом 53 пројеката унапређења енергетске ефикасности у јединицама локалних самоуправа за које је подстицаје обезбедио Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности, у периоду од 2014-2018. године остварено је смањење потрошње енергије за око 11,5 милиона kWh годишње и смањење емисија CO₂ од око 5,5 хиљада тона годишње.

4) подстицање одговорног понашања према енергији, на основу спровођења политике ефикасног коришћења енергије и мера енергетске ефикасности у секторима производње, преноса, дистрибуције, и потрошње енергије.

Мере ЕЕ у секторима производње преноса и дистрибуције енергије реализују се у складу са плановима и програмима Јавних предузећа која послују у тој области (ЈП ЕПС, топлане). Подстицање одговорног понашања је остварено имплементацијом система СЕМ у тим јавним предузећима, мером из Закона која се односи на минималне захтеве за нова и реконструисана постројења, као и кроз планирање мера у самим ЈП о којима извештавају за АПЕЕ. У меру Реконструкција и модернизација производних система даљинског грејања је финансирано 32,4 М€ и остварена је уштеда од 11,44 ktоe Мером контрола дистрибуције топлотне енергије остварена је уштеда од 0,8 ktоe. ЕПС мером Унапређење ефикасности котлова, која подразумева текуће одржавање, годишњим ремонтима, адаптацијама и санацијама постиже повећање степена корисности котловских постројења за 1,5% у односу на стање пре ремонта, приказује уштеду у 2018. години у вредности од 69 ktоe. Спровођењем мере Унапређење ефикасности парних турбина, која се остварује годишњим ремонтима а којом се постиже повећање степена корисности турбинских постројења за 1% у односу на стање пре ремонта, остварена је уштеда од 75ktоe за 2018. годину. У дистрибуцији је за мере Реконфигурација дистрибутивне мреже и Регулација напона дистрибутивне мреже остварена уштеда 1,95 ktоe.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У периоду од марта 2013. године у примени је био Закон о ефикасном коришћењу енергије („Службени Гласни РС“ бр 25/2013) и бројни подзаконски акти који су донети на основу њега.

На основу Закона у претходном периоду донесена су два Акциона плана за унапређење енергетске ефикасности. На основу закона донета је методологија која омогућава праћење уштеда насталих као резултат спровођења акционих планова. Међутим, прикупљање података методологијом одоздо на горе веома је отежано због слабог одзива

институција које реализује пројекте унапређења енергетске ефикасности да о оствареним уштедама извештавају Министарство рударства и енергетике. У циљу лакшег процеса прикупљање података изменама и допунама закона предвиђено је уношење података кроз МВП информациони систем .

Од почетака примене закона, у области система енергетског менаџмента (СЕМ) до сада је лиценцирано 312 енергетских менаџера. Обуку из области индустрије енергетике је прошло 264 лица а испит положило 202 лица од којих је 153 лица добило лиценцу енергетског менаџера. Обуку из области енергетике зграда је прошло 51 лице а испит су положила 52 лица од којих је 46 лица добило лиценцу енергетског менаџера. Обуку из области општинске енергетике је прошло 125 лица а испит положило 121 лице од којих је 113 лица стекло лиценцу енергетског менаџера.

До сада је идентификовано око 138 обвезника СЕМ од којих 51 обвезник из сектора индустрије, 80 обвезника из јединица локалних самоуправа са преко 20000 становника и седам обвезника из сектора услуга. Од тога је 50 обвезника у јавном сектору именовало 47 ЕМ, 37 обвезника у производном сектору именовало 54 ЕМ и седам обвезника у сектору услуга је именовало 7 ЕМ. Око 20 обвезника из јавног сектора је доставило годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за 2018. годину док су обвезници из сектора привреде за 2018. годину доставили 76 годишњих извештаја. На основу анализе 41 годишњег извештаја обвезника СЕМ из индустрије у којима је приказано смањење потрошње примарне енергије од 1% до 23%, добијено је смањење потрошње примарне енергије од 289.456,83 тое. На 5 локације код обвезника енергетике зграда је дошло до смањења потрошње примарне енергије од 1 до 4,5% у количини од 375,1 тое примарне енергије. Код 8 обвезника- јединица локалне самоуправе дошло је до смањења потрошње од 1 до 14% у количини од 2520,48 тое. Извештавање у јавном сектору је прилично захтевно јер је потребно прикупити и обрадити велики број података. Како би се у наредном периоду омогућило лакше прикупљање података, њихова обрада и извештавање од стране обвезника али и боља анализа достављених података, кроз Нацрт су уведена два информациона система СЕМИС и ИСЕМ. СЕМИС је намењен извештавању у складу са захтевима система енергетског менаџмента док ИСЕМ омогућава корисницима из јавног сектора да боље сагледају и приоритизују активности у области енергетске ефикасности у објектима у њиховој надлежности. Нацртом је предвиђено и да се омогући аутоматско уношење података од стране снабдевача енергије о потрошњи енергије у јавним објектима у ИСЕМ, што ће значајно умањити посао уношења података од стране енергетских менаџера и омогућити им да више времена посвете идентификацији приоритетних мера и њиховом спровођењу. Подаци се из ИСЕМ-а могу повући у СЕМИС и искористити за извештавање.

Лиценцирање енергетских саветника није спроведено из разлога што је сагледано да је за спровођење енергетски прегледа потребно предвидети различите лиценце енергетских саветника спрам стручне спреме и претходног искуства, као и да енергетске прегледе у зависности од врсте објекта који су предмет енергетског прегледа треба да обављају стручњаци из различитих области. Сходно томе, изменама закона дефинишу се нови услови за лиценцирање енергетских саветника тако што се предвиђају три врсте енергетских саветника. У складу с тим предвиђено је да се донесу подзаконска акта која се односе на обуку енергетских саветника и начин спровођења енергетског прегледа.

На основу закона и подзаконске регулативе до сада је од стране комисије за јавно приватно партнерство одобрено 49 пројеката унапређења енергетске ефикасности у јавном

осветљењу по основу уговора о енергетском учинку (ЕСКО). Међутим, у пракси се појавила потреба за увођење још једне врсте уговора, уговора о испоруци топлотне енергије, сличног карактера али који не обухвата мере енергетске ефикасности на целом објекту већ је ограничен на топлотни извор. Из тог разлога у закон је уведена и ова врста уговора као и услови под којим се овакви уговори могу примењивати у јавном сектору.

У претходном периоду није почело ни спровођење одредби еко-дизајна из разлога што формулације у важећем закону нису довољно прецизно наведене, па је на бази препорука РЛАС пројекта извршена измена чланова који се односе на правни основ за доношење одговарајућих подзаконских аката из ове области.

Инвеститори у нова или реконструисана енергетска постројења приликом подношења захтева за добијање енергетске дозволе подносе елаборат о енергетској ефикасности у складу са важећим законом, а изменама се прецизирају законска решења у погледу снаге тих постројења у погледу израде елабората и начина доказивања испуњености минималних захтева у погледу енергетске ефикасности у експлоатацији појединих постројења, што је значајна измена у односу на досадашње решење у закону, јер се до сада нису доказивали минимални захтеви приликом рада постројења, већ су само давани у виду пројектних вредности у елаборату енергетске ефикасности.

У претходном периоду није почело праћење индикатора енергетске ефикасности у сектору саобраћаја, јер одредбе Закона нису биле довољно усклађене са регулативом из безбедности саобраћаја која је усвојена у претходних неколико година. С тим у вези извршено је усаглашавање и преформулација одредби које ће омогућити праћење стања са аспекта енергетске ефикасности у сектору саобраћаја.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Важећи прописи од значаја за промену које се предлажу су:

- Закон о енергетици у вези са изменама које се односе на елаборат о енергетској ефикасности који се израђује у поступку прибављања енергетске дозволе за нова и реконструисана енергетска постројења и система (члан 46. Прегледа одредаба Нацрта закона о изменама и допунама Закона о ефикасном коришћењу енергије – сва даља навођења чланова дата су из поменутог прегледа одредаба), као и на информисање купаца приликом издавања рачуна за електричну енергију и природни гас (члана 53.),

- Закон о планирању и изградњи у вези са изменама које се односе на сертификат о енергетским својствима зграде (члан 43.) и елаборат о енергетској ефикасности постројења и система (чл. 46. и 46а),

- Закон о становању и одржавању зграда у вези са новом дефиницијом израза *енергетска санација зграда* (нова дефиниција овог израза у члану 5 преузета је из поменутог закона),

- Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености у вези са изменама које се односе на захтеве за еко-дизајн производа који утичу на потрошњу енергије (члан 42.),

- Закон о буџетском систему у вези са изменама које се односе на извршавање обавеза од стране обвезника система енергетског менаџмента у јавном сектору (чл. 16-18.),

- Закон о безбедност саобраћаја на путевима у вези са изменама које се односе на праћење уштеда енергије у друмском саобраћају (члан 73.),

- Закон о управном поступку – предложеним изменама се између осталог врши усклађивање са новим Законом о управном поступку,
- Закон о инспекцијском надзору – предложеним изменама врши се усклађивање са најновијим изменама Закона о инспекцијском надзору.

Важећи документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже су: Стратегија развоја енергетике Републике Србије, Програм остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије и Акциони план за енергетску ефикасности у Републици Србији.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

5) Која промена се предлаже?

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Објаснити примећене проблеме (и њихове узроке и последице), односно жељену промену која се жели постићи, због којих је дошло до измена закона у вези са:

- периодом у ком се врши спровођење енергетског прегледа,
- поделом лиценци за енергетске саветнике по областима (машинске, електротехничке и архитектуре),
- условима за овлашћивање енергетских саветника,
- увођењем захтева енергетске ефикасности за постројења која користе биомасу, у вези са подношењем извештаја о термотехничким испитивањима,
- укидањем обавезе за контроле рада система за грејање снаге од 20 kw до 70 kw.

За спровођење система енергетског менаџмента неопходно је да се почне са лиценцирањем енергетских саветника који ће вршити енергетске прегледе за обвезнике система. Лиценцирање енергетских саветника у претходном периоду није спроведено из разлога што је сагледано да је за спровођење енергетских прегледа потребно предвидети различите лиценце енергетских саветника спрам стручне спреме и претходног радног искуства као и да енергетске прегледе у зависности од врсте објекта који су предмет енергетског прегледа треба да обављају стручњаци из различитих области . Сходно томе, изменама закона дефинишу се нови услови за лиценцирање енергетских саветника тако што се предвиђају три врсте енергетских саветника (за област машинске технике, за област електротехнике и за област архитектуре) и обуке прилагођене таквим лиценцама. Такође је сагледано да је, спрам очекиване велике стручности енергетских саветника, потребно дати већу тежину претходном искуству енергетских саветника, што је рефлектовано захтевањем поседовања одговарајућих лиценци у складу са законом о планирању и изградњи. У складу с тим предвиђено је да се донесу подзаконска акта која се односе на обуку енергетских саветника и начин спровођења енергетског прегледа. Закон више не уређује спровођење енергетских прегледа код других правних и физичких лица већ само код обвезника СЕМ.

У циљу усаглашавања са захтевима директиве 2012/27/ЕУ у погледу спровођења енергетских прегледа, Нацртом је, уместо како је до сада било предвиђено на 5 година, предвиђено да се прегледи врше једном у 4 године. Ова измена ће омогућити и боље праћење спровођења СЕМ од стране Министарства, али ће омогућити и обвезницима да боље сагледају које мере треба да предузму ради унапређење енергетске ефикасности.

Да би почело увођење и примена захтева за еко-дизајн производа који утичу на потрошњу енергије неопходно је да се измени правни основ у закону за доношење подзаконских аката из ове области.

Нацртом закона се предлаже да системи за грејање у зградама чији је један од елемената котла подлежу обавезној контроли само ако је топлотна снага котла већа од 70 kW (до сада је праг био 20 kW), као и да системи за климатизацију зграда подлежу обавезној контроли само у случају номиналне расхладне снаге веће од 70 kW (до сада веће од 12 kW). На овај начин ће прописана обавеза бити у складу са реалном потребом и могућношћу да се контрола врши. Приликом израде подзаконске регулативе сагледана је немогућност спровођења оваквих прегледа код индивидуалних корисника и процењено да није могуће спровести овакве контроле за постројења испод 50kW. И на нивоу ЕУ је уочен сличан проблем, па су снаге постројења за која се врши контроле подигнуте на 70 kW Директивом (ЕУ) 2018/844 којом се мења директива 2010/31/ЕУ о енергетским својствима зграда. У Нацрту су примењена гранична вредност као у поменутој директиви.

С обзиром да је Законом о енергетици прописано да се енергетска дозвола прибавља само за постројења за производњу електричне енергије која имају снагу 1 MW и више, изменом у члану 46. прописано је да се за нова и реконструисана постројења, само ако имају поменуту снагу, израђује елаборат о енергетској ефикасности. Предвиђено је и да елаборат припрема субјекат који израђује техничку документацију за изградњу објекта, као и да се у случају нових или реконструисаних постројења за производњу топлотне или електричне енергије или комбиноване производње топлотне и електричне енергије која имају снагу 5 MW и више у року од 6 месеци након добијања употребне дозволе мора поднети извештај о термотехничким испитивањима у циљу доказивања испуњености минималних захтева у погледу енергетске ефикасности у експлоатацији постројења, што је значајна измена у односу на досадашње решење у закону, јер се до сада нису доказивали минимални захтеви приликом рада постројења, већ су само давани у виду пројектних вредности у елаборату енергетске ефикасности. **Захтев се односи на нова или реконструисана постројења која као гориво користе фосилна горива и/или биомасу. Биомаса представља ограничени ресурс на годишњем нивоу и неопходно је да се користи на рационалан начин. Према последњим показатељима, од 2012. године је евидентан пораст коришћења биомасе у енергетске сврхе у Републици Србији, тако да је наша држава тренутно највећи потрошач и произвођач биомасе у окружењу, што показује и податак да се 80% расположиве дрвне биомасе користи, а само 20% извози, док је 2012. године било обрнуто.**

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Навести циљне групе: менаџери, саветници, обвезници, инвеститори у постројења, произвођачи...

Циљне групе на које ће утицати предложена промена су: обвезници система енергетског менаџмента (привредна друштва - велики потрошачи енергије, као и велики потрошачи у јавном сектору укључујући ЈЛС веће од 20.000 становника); лица која су заинтересована да добију лиценцу енергетског саветника и правна лица која имају намеру да се баве спровођењем енергетских прегледа или пружањем енергетских услуга; произвођачи, њихови заступници и увозници производа за које ће бити прописани захтеви еко-дизајна као и грађани који ће користити ефикасније уређаје за домаћинства; инвеститори у нова или реконструисана енергетска постројења снаге 1 MW и више и инвеститори у енергетске системе за пренос и дистрибуцију електричне енергије односно дистрибуцију топлотне енергије а у вези са изградом елабората о енергетској ефикасности у поступку прибављања енергетске/ грађевинске дозволе; власници или корисници система за грејање зграде, чији је један од елемената котла топлотне снаге 20-70 kW и система за климатизацију зграде, номиналне расхладне снаге веће од 12-70 kW, који су ослобођени обавезне контроле ових система; снабдевачи и крајњи купци електричне енергије, природног гаса и воде у вези са обавезом снабдевача да на захтев купца достављају рачуне и у електронском облику.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Наведите које одредбе су преузете из европских прописа и да ли се и од кад спроводе у ЕУ.

Изменом одредаба које се односе на акциони план за енергетску ефикасност, систем енергетског менаџмента, енергетску услугу и информисање купаца преузимају се решења из Директиве Европског парламента и Савета 2012/27/EУ од 25. октобра 2012. године о енергетској ефикасности. Слична решења се у Европској унији примењују још од 2006. године кроз Директиву 2006/32/EЗ Европског парламента и Савета од 5. априла 2006. године о енергетској ефикасности у крајњој потрошњи и енергетским услугама, која је укинута Директивом 2012/27/EУ о енергетској ефикасности.

У одредби члана 42. (захтеви еко-дизајна за производе који утичу на потрошњу енергије) преузета су решења из Директива 2009/125/EЗ Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године којом се успоставља општи оквир за утврђивање захтева еко-дизајна за производе који утичу на потрошњу енергије, које се спроводе од 2009. године. Овом мером су укинута на тржишту ЕУ производа који не задовољавају прописане захтеве који се односе на еколошке карактеристике дизајна производа. Преузимањем тих европских прописа биће реализовано даље усаглашавање домаће регулативе са ЕУ у области енергетике и слободног кретања роба.

Праг за вршење обавезних прегледа система за грејање и система за климатизацију је усклађен са Директивом (ЕУ) 2018/844 којом се мења директива 2010/31/EУ о енергетским својствима зграда.

У чл. 43, 54, 54а и 55 преузета су решења из Директива Европског парламента и Савета 2010/31/EУ од 19. маја 2010. године о енергетској ефикасности зграда која се спроводи од 2010. године.

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).
- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Циљеви закона су прописани. Могу се додати неки нови, али то не могу бити усклађивање са ЕУ регулативом, јер је усклађивање мера којом се остварује неких ефекат, односно постиже неки циљ.

Предметним изменама и допунама закона жели се омогућити боље остваривање циљева који су дефинисани у члану 2. закона.

- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Да ли је закон усклађен са циљевима Стратегије, програма и АП?

Закон је усклађен са документима јавних политика – Стратегијом развоја енергетике, Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике. Нови, четврти, Акциони план за енергетску ефикасност је у поступку израде и биће у складу са новим законским решењима. Закон је у складу са постојећим правним оквиром и са приоритетним циљевима Владе.

- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Означити показатеље учинка на основу којих ће се пратити остваривање циљева. Навести почетну и циљану вредност, рок за достизање циљане вредности и извор провере.

Програмом остваривања стратегије Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године, за период од 2017. до 2022. године дефинисан је циљ у погледу повећања енергетске ефикасност закључно са 2020. годином тако што је предвиђено да потрошња примарне енергије не сме да пређе 17,981 милиона тен примарне енергије, а потрошња финалне енергије не сме да пређе 13,103 милиона тен финалне енергије за енергетске сврхе. Према енергетском билансу Републике Србије за 2019. годину („Службени гласник РС” број 105/18) а према реализацији биланса у 2017. години потрошња примарне енергије износила је 15.931 тен а финалне енергије 8.697 тен. У наредном периоду циљеви до 2030. године у погледу енергетске ефикасности биће утврђени кроз националне енергетско климатске планове.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Објаснити шта би се десило да промене изостану.

Када би изостале измене и допуне закона, не би могли да се донесу подзаконски акти из области еко-дизајна производа који утичу на потрошњу енергије а самим ни да почне увођење ових захтева, односно спровођење прописа из ове области; не би могли да се донесу подзаконски акти који се односе на лиценцирања енергетских саветника и начин спровођења енергетског прегледа, а самим тим ни да почне спровођење енергетских прегледа и да се побољша спровођење система енергетског менаџмента. Такође, без измена закона не би могли да се донесу подзаконски акти из области праћења уштеда енергије у друмском саобраћају, не би могла да се поправе законска решења која се односе на: обављање контроле система за грејање и система за климатизацију зграда, израду елабората о енергетској ефикасности за нова и реконструисана енергетска постројења и системе, као ни да се побољша инспекцијски надзор над спровођењем закона. Све то би умањило резултате у остваривању циљева закона који су наведени у члану 2. закона.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Ефекат измена и допуна закона на јавне приходе и расходе објашњен је у глави IV образложења нацрта закона.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Објаснити користи и трошкове у вези са:

- периодом у ком се врши спровођење енергетског прегледа,
- поделом лиценци за енергетске саветнике по областима (машинске, електротехничке и архитектуре),
- условима за овлашћивање енергетских саветника,
- увођењем захтева енергетске ефикасности за постројења која користе биомасу, у вези са подношењем извештаја о термотехничким испитивањима,
- укидањем обавезе за контроле рада система за грејање снаге од 20 kw до 70 kw.

Идентификовати трошкове и навести да тренутно не може да се процени њихова висина.

Привредни субјекти који су обвезници система енергетског менаџмента ће спровођењем прописаних обавеза остварити веће уштеде енергије, смањити трошкове пословања, а самим тим биће конкурентнији на тржишту. Они ће имати повећане трошкове због тога што се спровођења енергетских прегледа предвиђа једном у четири године уместо једном у пет година. Висина ових трошкова се сада не може проценити, али ће чешће обављање енергетских прегледа омогућити обвезницима бољи увид у стање потрошње енергије, у мере енергетске ефикасности које могу да предузму и њихове ефекте, чијим спровођењем се могу остварити позитивни ефекти на пословање, односно на уштеде у буџету (за обвезнике из јавног сектора).

За привредна друштва која пружају енергетске услуге изменама закона се боље и прецизније дефинишу врсте енергетских услуга које могу да пружају. Новим решењима се не стварају додатни трошкови за ове субјекте већ се отвара могућност пружања нових услуга кроз уговор о испоруци топлотне енергије. Ова услуга је најчешће примењивана врста енергетске услуге у Европској унији.

Привредна друштва која ће вршити енергетске прегледе мораће да за вршење енергетског прегледа имају запослен потребан број лиценцираних лица одговарајуће струке. Лица која желе да стекну лиценце за вршење енергетских прегледа имаће трошкове у вези са похађањем обуке, полагањем испита и лиценцирањем за енергетске саветнике. Висина накнаде за похађање обуке се за сада не може прецизно проценити с обзиром да програм обуке није још утврђен. Висина полагања испита може се оквирно проценити на око 3.000,00 динара (у рангу цене полагања испита за енергетске менаџере), док су остали трошкови дефинисани према тарифном броју 142. Закона о републичким административним таксама: за издавање уверења о положеном испиту (410,00 динара – опционо јер уверење није неопходно за издавање лиценце) и за издавање лиценце енергетског саветника (820,00 динара).

Приватна лица, привредна друштва, као и јавни сектор који користе мање зграде биће растерећени трошкова за обављање контроле система за грејање и система за климатизацију јер су из ове обавезе искључена постројења номиналне снаге мање од 70 kW, која јесу обвезници према тренутно важећем закону.

Увођењем захтева еко-дизајна, на тржиште Републике Србије неће моћи да се стављају енергетски неефикасни производи, чиме ће сви корисници уређаја који утичу на потрошњу енергије остварити уштеде приликом њиховог коришћења а тиме и финансијске уштеде. Смањењем потрошње енергије смањити се и емисије гасова стаклене баште. Искустава других држава показала су да се као резултат увођења захтева еко-дизајна, на тржишту појављују уређаји веће енергетске ефикасности са нижим ценама. Тако се у Републици Србији у овом тренутку на тржишту могу наћи четири до пет модела фриџидера са највећим степеном енергетске ефикасности, са појединачном ценом преко 700 евра, док се у Савезној Републици Немачкој може наћи преко 30 модела са ценама већ изнад 400 евра.

Примена ИСЕМ и СЕМИС информacionих система и аутоматско достављање података од снабдевача енергијом и водом, смањити обавезе енергетских менаџера у погледу уношења података и извештавања и омогућити им да се више баве квалитативном анализом могућности уштеда и њиховим спровођењем, уместо да се баве прикупљањем и ручном обрадом података.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Утицај на тржишну конкуренцију закона у вези са изменама које се односе на услове за овлашћивање правних лица која ће вршити прелед. Објаснити однос између висине захтева за улазак на тржиште и захтева везаних за квалитетно обављање послова прегледа.

Изабране опције утичу на већу конкурентност привредних друштава који су обвезници система енергетског менаџмента због тога што ће бољим спровођењем обавеза по овом основу (укључујући спровођење енергетских прегледа) бити унапређена њихова енергетска ефикасност и смањени трошкови у пословању.

Привредна друштва која намеравају да спроводе енергетске прегледе ће морати да кроз обуку и лиценцирање енергетских саветника добију кадрове који су стручни за спровођење квалитетних енергетских прегледа, али ће на тај начин добити могућност да обављају ове услуге код обвезника система енергетског менаџмента. Трошкови обуке и лиценцирања енергетских саветника се сада не могу предвидети али ће бити једнократни и релативно мали у поређењу са приходима који се могу остварити пружањем услуге енергетских прегледа.

б) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Објаснити утицај на квалитет који ће се добити поделом лиценци за енергетске саветнике по областима (машинске, електротехничке и архитектуре)

Предлогом измена и допуна предвиђено је лиценцирање и обука три врсте енергетских саветника и то енергетских саветника за област машинске технике, електротехнике и архитектуре. Предвиђене измене у погледу начина обуке и лиценцирања различитих струка енергетских саветника омогућиће да се обуке прилагоде свакој струци понаособ како би се на најбољи начин обезбедила специфична знања која су потребна за обављање различитих врста енергетских прегледа и истовремено најбоље искористило претходно образовање и радно искуство енергетских саветника. Ово ће обезбедити и већи квалитет енергетских прегледа за обвезнике СЕМ.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?
- б) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Објаснити користи везане за екодизајн. Објашњено је у постојећој анализи. Објаснити ефекте на становање.

С обзиром да ће закон омогућити примену захтева за еко-дизајн производа, ово ће имати ефекте и на тржиште производа који утичу на потрошњу енергије тако што на тржиште више неће моћи да се стављају производи који имају недовољну енергетску ефикасност, што би, услед конкуренције, требало да доведе до снижења цена енергетски ефикаснијих производа и да позитивно утиче и на смањење потрошње енергије код грађана. Такође, потпунија информација које ће грађани и други крајњи купци добијати на рачунима за испоручену електричну енергију и природни гас, као и могућност добијања рачуна у електронском облику (изменама члана 53.) биће омогућени бољи увид у потрошњу електричне енергије и природног гаса, боље праћење потрошње, што ће подићи мотивацију за остваривање већих уштеда.

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Наведите ефекте на животну средину

Унапређење законских решења кроз предвиђене измене и допуне допринеће укупном побољшању енергетске ефикасности а самим тим и смањењу негативних утицаја енергетског сектора на животну средину, што је један од циљева из члана 2. закона.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уведе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Измене и допуне закона не захтевају додатне капацитете у односу на важећа законска решења, међутим постојећи капацитети нису довољни ни за спровођење одредби закона које су већ на снази, како у Одсеку за унапређење енергетске ефикасности тако ни у инспекцијским службама. Нацртом измена и допуна предвиђено је проширење делокруга енергетске инспекције на послове надзора над спровођењем одредби овог закона, међутим та инспекција, која се оснива у складу са законом о енергетици тек је у процесу успостављања.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Да ли је потребна реорганизација или појачана инспекција

Ради обезбеђивања бољег инспекцијског надзора над спровођењем закона, потребно је појачати капацитете инспекција у министарству надлежном за послове енергетике, као и капацитете тржишне инспекције. Предлогом измена и допуна предвиђено је проширење делокруга енергетске инспекције на послове надзора над спровођењем одредби овог закона

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Наведите докле се стигло са информационом системом

Информациони системи који се уводе кроз закон, осим МВП-а, већ су неко време у примени, међутим потребно је да се константно врше унапређења која се идентификују током њиховог рада. Како енергетски прегледи до сада нису вршени, до сада није извршена провера функционисања базе СЕМИС у делу који се односи на извештавање о спроведеним енергетским прегледима, где ће сигурно бити потребна унапређења и прилагођавања, па се очекује да ће у наредном периоду у том делу бити доста активности.

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Имамо ризик да ће бити упитно спровођење закона ако се не појача инспекцијски надзор

Ризик за спровођење закона постоји у случају да се не повећају капацитети који омогућавају чешћи и квалитетнији инспекцијски надзор али и ако се не повећају људски капацитети у Одсеку за унапређење енергетске ефикасности.

Такође, за спровођење послова енергетских менаџера у јединицама локалне самоуправе, ризик је, због ограничених капацитета, што они најчешће не обављају само послове енергетског менаџера, већ им је то само један од задатака који често не добија ранг приоритета.